

Prírodovedno-environmentálna oblasť výchovy

ŽIVOČÍCHY ŽIJÚCE V OKOLÍ VODY

2017/2018

Bc. Mária Chabadová

Školský internát I. výchovná skupina

Počet detí: 9

Druhý ročník A variant: 1 žiak

Tretí ročník A variant: 1 žiačka

Štvrtý ročník A variant: 1 žiak

Piaty ročník A variant: 1 žiak

Deviaty ročník A variant: 3 žiaci

B1: 1 žiačka

B2: 1 žiačka

Tematická oblasť výchovy: Spoločensko-vedná

Ciele: Poznať a chrániť živočíchy žijúce v okolí vody
Upevňovať vzťah k prírode a životnému prostrediu

Organizácia a forma: v triede, individuálna, skupinová

Metódy: slovné, názorno-demonštračné, praktickej činnosti

Pomôcky: obrázky živočíchov, PL, obrázková knižka (Rybník a rieka), pastelky.

Metodický postup

Úvodná časť: motivačná - rečňovanka

Pláva kačka po jazere, vo vode si šaty perie.

Rybky sem, rybky tam, ja vás všetky pochytám.

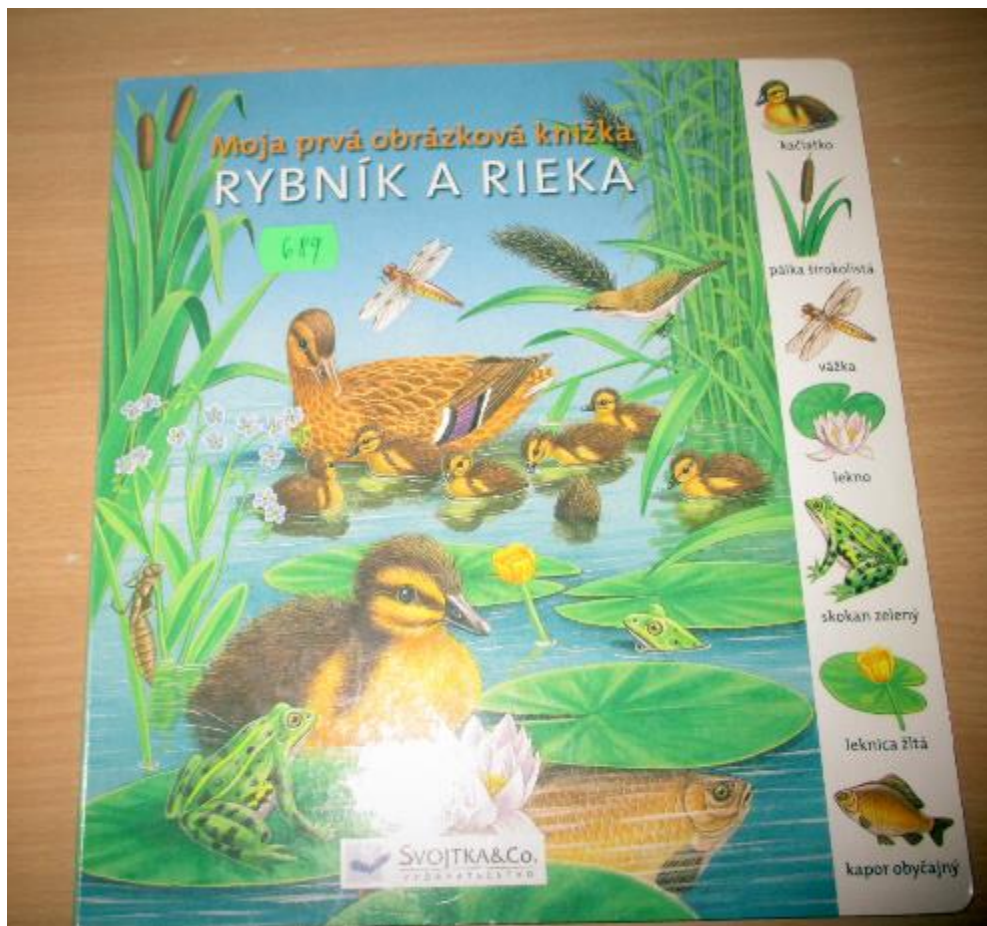
*Prišiel káčer t'apy, t'apy, do zobáčika rybku lapí,
ukláňa sa krásavec, volá kačku na tanec.*

„Kde žijú tieto živočíchy a akým spôsobom? Ako vyzerajú?“

V obrázkovej knihe „Rybník a rieka“, ktorú som vám pripravila, sa to dozvieme.

Metodický postup

Hlavná časť: čítanie a prezeranie obrázkovej knihy Rybník a rieka

Oboznámenie s učivom a demonštrácia

Pri vode žijú živočíchy, ktoré podľa ich charakteristických znakov delíme do týchto skupín:

- **Vtáky** (kačica, hus, labuť, bocian, rybárik)
- **Obojživelníky** (žaby, mloky)
- **Plazy** (slepúch, jašterica, užovka, vretenica)
- **Cicavce** (bobor, vydra)
- **Ryby** (kapor, pstruh, štika, čerebľa)
- **Vodný hmyz** (šidielko, vážka)

Vtáky

Hus divá

Vzhľad: striebro-sivá farba, oranžový zobák, červené nohy.

Hlas: „gá-gá“

Spôsob života: Lietajú v klinovom útvare. Samica stavia z rastlín hniezdo, na ňom vysesdí 5-6 vajec. Samec-gunár ju počas hniezdenia stráži. Pár ostáva spolu po celý život a rodina spoločne iba do ďalšieho hniezdenia. Živa sa bylinami, d'atelinou a semenami.

Vtáky

Bocian

Vzhľad: veľký biely vták s červeným zobákom, červenými nohami.

Hlas: hlasné klepanie zobákom s dozadu ohnutým krkom.

Spôsob života: potrebuje vlhké lúky, močiare. Pomaly kráčajúc loví myši, krty, užovky a žaby. Bociany stavajú hniezda na komínoch. Páry sa každý rok vracajú do rovnakého hniezda. Zimujú v Afrike.

S bocianom sa spája povera, že nosí bábätká. My však už vieme, že to nie je pravda.

Vtáky

Kačica divá

Vzhľad: Samica- hnedasto škvornitá

Samec- zelená hlava, biely pás na krku, žltý zobák, hnedé telo

Hlas: „káč-káč“

Spôsob života: hniezdia na menších tokoch v blízkosti zeme. Živia sa hmyzom, rybami, bylinami. V zime sa zdržiavajú vo veľkých množstvách na nemrznúcich jazerách.

Vtáky

Rybárik riečny

Vzhľad: modré až tyrkysovo žiarivé perie na vrchnej strane, dlhý tmavý zobák a červené nohy.

Hlas: prenikavé pískanie znie ako „tit-tit“

Spôsob života: často sedí v blízkosti svojho hniezda. Odtiaľ sa rúti dole hlavou do vody ako strela. Jeho korisťou sú malé ryby. Zimuje na umelých rybníkoch.

Plazy

Jašterica

- ▶ Má dlhé štíhle telo s dvoma párami krátkych končatín. Telo je zakončené chvostom. Žije na suchých slnečných miestach. Zimu prespí. Živí sa hmyzom, pavúkmi a dažd'ovkami.

Plazy

Užovka

- ▶ Žije na vlhkých močaristých miestach. Na hlave má žlté, niekedy biele polmesiačikovitú škvrny. Živí sa hmyzom, žabami a myšami. Užovka nie je jedovatá. Pre človeka je tento had úplne neškodný.

Plazy

Vretenica

- ▶ Žije na suchých úbočiach. Má trojuholníkovú hlavu. Na chrbte má klukatú tmavú čiaru.
- ▶ **POZOR!**
- ▶ Vretenica je jedovatý had.
- ▶ V prípade uštipnutia miesto nad ranou pevne zviažeme a rýchlo vyhľadáme pomoc.

Obojživelníky - žijú na súši i vo vode

- ▶ Medzi najznámejšie obojživelníky patria **žaby**:
- ▶ **Skokan zelený**
- ▶ **Rosnička zelená**
- ▶ **Ropucha bradavičnatá**
- ▶ Žaby sú u nás zákonom chránené, sú potravou pre bociany, hady, ryby a drobné cicavce. Žaby nechytáme do rúk, niektoré druhy žiab vylučujú kožou škodlivé látky. Iným spôsobom nám neublížia.

Skokan zelený

Ropucha bradavičnatá

Rosnička zelená

Rozmnožovanie žiab

- ▶ V období rozmnožovania sa niektoré druhy žiab premiestňujú k vode hromadne. Táto migrácia predstavuje pre žaby veľké nebezpečenstvo, hlavne, keď ich trasa smeruje cez cestu, na ktorej sa pohybujú autá.
- ▶ Samica kladie veľké množstvo vajíčok do vody. Z nich sa vyliahnu larvy nazývané žubrienky. Živia sa vodnými rastlinkami. Kým sa malá žubrienka stane dospelou žabou uplynú tri mesiace.

Mloky

Salamandra škvrnitá

- ▶ V období párenia žije vo vode, mimo tohto obdobia, v zemných úkrytoch. Živia sa hmyzom a pavúkmi.

Mlok bodkovaný

Cicavce

Bobor

Vzhľad: Najväčší hlodavec strednej Európy, pôsobí ťažkopádne a zavalito. Hnedej farby, zadné nohy s plávacími blanami.

Spôsob života: obýva pomaly tečúce alebo stojaté vody. Živí sa kôrou, listami a konármi mäkkých stromov. Bobrie páry zostávajú spolu po celý život. Na jar vychová každý pár jedno až dve mláďatá.

Cicavce

Vydra

Vzhľad: Šelma s hrubým zašpicatým chvostom. Všetky prsty spojené plávajúcou blanou.

Hlas: Jasné pískanie a kvičanie.

Spôsob života: Vo vode sa pohybuje obratne, na súši hopká. Loví ryby, žaby a malé cicavce. Má 2-3 mlád'atá. Vydra je v dôsledku regulácie tokov extrémne ohrozená.

Ryby

- ▶ Telo tvorí hlava zrastená s trupom. Je zakončené veľkou chvostovou plutvou, ktorá je hlavným orgánom pohybu. Telo je pokryté šupinami. Žiabrami prijímajú kyslík z vody.
- ▶ Charakteristickým orgánom rýb je bočná čiara, pomocou nej zachytávajú zmeny tlaku a prúdenia, spôsobené pohybom vody.
- ▶ Rozmnožovanie rýb sa nazýva neresenie.

Pstruh

Kapor

Vodný hmyz

Šidielko ploskonohé

Vzhľad: Samček - je belasý

Samička - svetlo hnedá

Spôsob života: Vyskytuje sa hojne pri stojatých a pomaly tečúcich vodách.

Vážka ploská

Vzhľad: Bruško nápadne široké a ploché

Samček - svetlo modré

Samička - hnedé so žltými škvrnami

Spôsob života: Žije v jazierkach, pri stojatých vodách s riedkou vegetáciou.

Pracovný list - Kto žije pri vode?

Precvičovanie, upevňovanie učiva

Didaktická hra: Kto vie, odpovie.

► **Pomôcky:** kartičky s obrázkami živočíchov

► **Pravidlá hry:**

Žiak si vytiahne obrázok živočícha a jeho úlohou je určiť druh a spôsob života živočícha na obrázku.

Za správnu odpoveď získava bod. Víťazom sa stáva žiak, ktorý získal najviac bodov.

Závěrečná část

- ▶ Živočích, ktoré sú nám nepríjemné nezabíjame (žaby, užovky, hmyz).
- ▶ Prirodzením životným prostredím týchto živočíchov je voda a okolie vody. Tu žijú, rozmnožujú sa a zároveň si tu zabezpečujú potravu.
- ▶ V tomto prírodnom prostredí majú svoje miesto pre život. Pre ľudí nie sú nebezpečenstvom. Preto ich nezabíjame, neničíme im hniezda, neznečisťujeme vodu ani okolitú prírodu rôznymi odpadkami. V prírode si oddýchneme, cítime sa šťastní. Za to všetko od nás potrebuje lásku a ochranu. Chrániť prírodu je našou povinnosťou.